

Folkhälsomyndigheten

Dokumentation från

Dialogforum

Tillsammans utvecklar vi arbetet för
en god och jämlik hälsa i hela befolkningen!

Citera gärna Folkhälsomyndighetens texter, men glöm inte att uppge källan. Bilder, fotografier och illustrationer är skyddade av upphovsrätten. Det innebär att du måste ha upphovspersonens tillstånd att använda dem.

Riktlinjer för användning av illustrationen av folkhälsopolitikens åtta målområden, se [Folkhälsomyndighetens webbplats](#).

Övriga illustrationer från Dialogforum 2023: Louise Wester.

© Folkhälsomyndigheten, 2023.

Förord

Den 30 november 2023 arrangerade Folkhälsomyndigheten ”Dialogforum – Tillsammans utvecklar vi arbetet för en god hälsa i hela befolkningen!”. Mötet arrangerades på World Trade Center i Stockholm.

Inbjudna var chefer och medarbetare på strategisk nivå inom alla länsstyrelser och regioner samt ett urval av landets kommuner. Tillsammans med representanter från Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, och Folkhälsomyndigheten samlades totalt cirka 130 deltagare för att i dialog diskutera hur vi tillsammans kan ta nästa steg i arbetet för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen.

Ett syfte med dagen var att gemensamt synliggöra offentliga aktörers olika förutsättningar och uppdrag för att skapa en gemensam bild av roller och ansvar kring det svenska folkhälsoarbetet. Målet är att bli mer effektiva, nyttja varandras styrkor och komplettera varandra ännu bättre. På så sätt utvecklar och stärker vi folkhälsoarbetet för en hållbar samhällsutveckling. Detta bidrar till vår strävan att nå det folkhälsopolitiska målet om att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.

Dialogforum ska ses som startskottet för ett fortsatt långsiktigt och strategiskt arbete för en god och jämlik hälsa. Det innehåll som kom fram under dagen är ett värdefullt underlag och bidrag till det fortsatta utvecklingsarbetet med målet att utveckla former för vårt gemensamma arbete.

Folkhälsomyndigheten ser ett stort värde i en fortsatt dialog med länsstyrelserna utifrån deras snart avslutade uppdrag att stödja det regionala folkhälsoarbetet. Vi önskar också en fortsatt dialog med SKR utifrån våra respektive uppdrag och roller.

I höst kommer vi åter att samla offentliga aktörer till ett dialogforum. Under 2024 har vi också som ambition att återkomma med ett format för fortsatt dialog och samverkan med berörda aktörer kring det gemensamma folkhälsoarbetet.

Avslutningsvis vill jag rikta ett stort tack till alla som medverkade vid Dialogforum 2023! Ett varmt tack riktas också till Kattis Ahlström som modererade dagen, Tobias Degsell som höll en inspirationsföreläsning om kraften av samverkan samt Louise Wester som tecknade under hela programmet.

Januari 2024

Anna Bessö, avdelningschef Folkhälsomyndigheten

Innehåll

Förord	3
Innehåll.....	4
Om Dialogforum.....	5
Välkommen och inledning	6
Inledningsanförande.....	8
Det svenska folkhälsoarbetet – samtal om var vi som samhälle står idag	9
Från ord till handling – om kraften av att samarbeta.....	14
Den gemensamma bilden – samtal och diskussion om roller, ansvar och styrkor i det svenska folkhälsoarbetet	15
Presentation av gruppövningen.....	17
Vi knyter ihop säcken – och blickar framåt!.....	20
Bilaga 1: Program.....	21
Bilaga 2: Fråga 3 i appen – Styrkor i folkhälsoarbetet	22
Bilaga 3: Illustrationer av Louise Wester	26
Bilaga 4: Resultat från utvärderingen	28

Om Dialogforum

Bakgrund och syfte

En god hälsa i hela befolkningen är en förutsättning för ett hållbart och motståndskraftigt samhälle. Covid-19-pandemin har belyst hur ojämlika förutsättningar slår mot individer och samhälle. Det finns fortsatt betydande utmaningar med stora skillnader i människors livsvillkor och hälsa. Med dagens utveckling och takt kommer vi inte att uppnå det folkhälsopolitiska målet om att sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.

Genom att samla centrala aktörer på lokal och regional nivå var tanken med Dialogforum 2023 att skapa en inspirerande dag som också utgör startskottet för ett fortsatt långsiktigt och strategiskt arbete för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen.

Syftet med Dialogforum var bland annat att:

- Tillsammans kraftsamla för ett gemensamt och effektivt folkhälsoarbete som förutsättning och drivkraft för en hållbar samhällsutveckling.
- Synliggöra och skapa en gemensam bild av våra olika roller, ansvar och förväntningar kring det svenska folkhälsoarbetet.
- Ta nästa steg för ett långsiktigt och strategiskt arbete för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen.

Dokumentation från dagen

Denna dokumentation följer strukturen för programmet vid Dialogforum den 30 november 2023, se bilaga 1. Dokumentationen summerar mötet på en övergripande nivå. De tankar och inspel som lyftes under dagen blir ett viktigt underlag för Folkhälsomyndighetens samordnande uppdrag i det gemensamma folkhälsoarbetet. Vi återkommer under året med ett format för fortsatt dialog och samverkan med berörda aktörer.

Välkommen och inledning

Folkhälsomyndighetens generaldirektör Karin Tegmark Wisell inledde och betonade betydelsen av att Dialogforum samlat ett så brett antal offentliga aktörer vid ett och samma tillfälle: regeringen, kommuner från olika delar av landet, samtliga regioner och länsstyrelser samt representanter från SKR och Folkhälsomyndigheten.

Karin Tegmark Wisell poängterade det övergripande syftet med dagen – att tillsammans kraftsamla för ett gemensamt och effektivt folkhälsoarbete, och synliggöra och skapa en gemensam bild av våra olika roller, ansvar och förväntningar kring det svenska folkhälsoarbetet. Det är nödvändiga förutsättningar för att ta nästa steg för ett långsiktigt och strategiskt arbete för en god och jämlik hälsa och bidra till en hållbar samhällsutveckling.

Det sker en ständig utveckling och förändring i uppdrag och roller. Karin Tegmark Wisell nämner bland annat länsstyrelsernas uppdrag med att implementera den nationella folkhälsopolitiken på regional nivå som genomförts under ett par år, och det regionala utvecklingsansvar som regionerna har sedan fyra år tillbaka.

Generaldirektören lyfte Folkhälsomyndighetens roll enligt myndighetens instruktion, som är att samordna folkhälsoarbetet på nationell nivå och att vara samlande, stödjande och pådrivande i förhållande till berörda aktörer. Myndigheten har också samordnande uppdrag i vissa sakfrågor, till exempel kring smittskydd, ANDTS, psykisk hälsa, miljöhälsa och sexuell och reproduktiv hälsa.

Dialogforum blir viktigt för att fortsatt utveckla det svenska folkhälsoarbetet och Folkhälsomyndighetens samordnande uppdrag. Tillsammans kan vi göra mycket, vi kan göra mer och vi kan också behöva göra vissa saker annorlunda än vi gör i dag; allt för att nå det folkhälsopolitiska målet till 2048. Folkhälsomyndigheten ser Dialogforum som en möjlighet till gemensam dialog kring behov inom folkhälsoområdet och kring hur vi kan arbeta ännu bättre tillsammans.

Avslutningsvis förklarade generaldirektör Karin Tegmark Wisell idén med vykortet med det folkhälsopolitiska ramverket ("blomman") och fröpåsarna, som tagits fram till Dialogforum. Deltagarna uppmanades att gärna skicka vykortet till någon som skulle behöva uppmärksammas på det folkhälsopolitiska ramverket – eller en person eller organisation man vill samarbeta eller samverka med. Fröpåsen ska förhoppningsvis kunna användas till våren och på så vis "låta blomman blomma".

Inledningsanförande

Socialminister Jakob Forssmed medverkade i ett förinspelat anförande.

I sitt anförande lyfte socialministern bland annat fram följande:

- Betydelsen av att alla deltagare prioriterat Dialogforum och vikten av dialog kring hur vi kan samarbeta för att få bästa möjliga förutsättningar för en så bra hälsa som möjligt för hela befolkningen.
- I Sverige skattar vi över lag vår hälsa som god, men klyftorna är stora både mellan olika grupper och i olika delar av landet. Målet är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. För att nå dit krävs att vi intensifierar arbetet och utmanar oss själva. Att vi vågar tänka nytt och annorlunda.
- Den existentiella hälsan, som kan beskrivas som vår förmåga att känna meningsfullhet med livet, är en viktig del av vårt totala välbefinnande. God psykisk hälsa är en förutsättning för att människor ska nå sin fulla potential och här kan den kommande strategin för psykisk hälsa och suicidprevention bidra till ett mer systematiskt, samordnat och effektivt arbete.
- Ett effektivt förebyggande arbete är en förutsättning, men resultaten kan dröja. Därför är det viktigt att vi alla intensifierar arbetet.
- En fråga som regeringen arbetar med är ofrivillig ensamhet som uppmärksammas som ett samhällsproblem. Nästan var fjärde svensk över 16 år besväras av ensamhet.
- En förutsättning för ett framgångsrikt folkhälsoarbete är ett tvärsektoriellt arbete där vi arbetar tillsammans. I det gemensamma arbetet ryms även olika aktörer såsom idrottsrörelsen, trossamfund, organisationer och föreningar i det civila samhället, näringslivet och privata aktörer, kommuner, regioner och staten.
- Dialog och samarbete är det som för oss framåt och det är även en förutsättning och en drivkraft för en hållbar samhällsutveckling. Dialog kan ses som ett medel, men är många gånger ett mål i sig. När vi möts, lyssnar på varandra, vågar utmana och utmanas, det är då vi kan hitta nya lösningar på problemen som också ger oss nya och bättre resultat.

Det svenska folkhälsoarbetet – samtal om var vi som samhälle står idag

Modererat samtal mellan:

Petra Noreback, statssekreterare

Anders Henriksson, ordförande, SKR

Emma Spak, länsråd, Länsstyrelsen Värmlands län

Karin Tegmark Wisell, generaldirektör, Folkhälsomyndigheten

Samtalet fokuserade på var vi står idag, kring de organisatoriska och strukturella utmaningarna för ett effektivt folkhälsoarbete i Sverige och vad vi kan göra mer, göra bättre och göra annorlunda för att bli mer effektiva tillsammans.

- Den stora utmaningen är att hantera och minska ojämlikheten i hälsa. Det ställer i sin tur krav på organisatorisk samverkan och att vi behöver lägga fokus på det förebyggande arbetet. Det ställer även krav på innovativa arbetssätt.
- Det är svårt att ha en riktad styrning av folkhälsofrågorna eftersom området är så brett. Istället behöver aktörer arbeta utifrån sina respektive uppdrag i nätverksstrukturer för att få det att fungera.
- Det folkhälsopolitiska ramverket och de åtta målområdena behöver förankras på kommunnivå. I det arbetet behöver statliga, nationella aktörer agera samlat och begripligt om det ska fungera.
- Folkhälsa och det förebyggande arbetet behöver ses i en större kontext, till exempel som en del av samhällsbyggnad, bostadspolitik, design av städer.
- Samhällskontraktet är grundläggande liksom insikten om att det förebyggande arbetet är avgörande för att klara av utmaningarna.
- Det finns idag mycket kunskap idag om vad vi borde göra – utmaningen är att också göra det. Drivkraft och incitament för att jobba förebyggande är större idag än på länge. Tre framgångsfaktorer nämndes:
  - Orka se helheten: samarbeta över gränser.
  - Det förebyggande arbetet måste vara en del av ordinarie arbetet och det måste finnas i en systematik i hur man leder en verksamhet.
  - Samverkansfrågorna är tunga och inte alltid konkreta men det finns inga genvägar.
- Hälso- och sjukvården är ett av de åtta folkhälsopolitiska målområdena. Hälso- och sjukvård behöver bli mer konkret och peka på konsekvenserna och de risker vi ser framför oss.
- En framgångsfaktor är dialog och att vi tillsammans har en gemensam målbild genom det nationella folkhälsopolitiska ramverket för att se hur vi kompletterar varandra och inte konkurrerar.

- Några konkreta satsningar nämndes, exempelvis strategi för hälsa och strategin för psykisk hälsa.
- Det behövs också ett tydligt och uthålligt ledarskap. Vi vet hur det ser ut, men behöver bli bättre på att sätta mål och följa upp över tid.
- När kommuner och regioner har det svårt ekonomiskt är det svårare att satsa på det förebyggande arbetet – en stabil ekonomi är därför en förutsättning.
- Kunskap och kompetens är grundläggande faktorer. Alla behöver förstå folkhälsoarbetet vilket är särskilt viktigt i mötet med kommunerna som ska utföra mycket av det förebyggande arbetet. Folkhälsoarbetet kan ske inom ramen för hur respektive kommun rigger för och jobbar med frågorna, till exempel utifrån arbetet med Agenda 2030.
- Mål och uppföljning och tillgång till data i uppföljningen är centralt. En utmaning är att kommuner idag får köpa tillbaka den data de har rapporterat in.
- Ska vi få ett jämlikt utfall behöver vi jobba både med de stora penseldragen men också riktat mot särskilda grupper.
- Vi kan arbeta mot gemensamma bestämningsfaktorer för att nå flera utfall, det finns stöd i befintlig lagstiftning och det är viktigt att politiker på regional och lokal nivå följer upp.
- Hälsoekonomiska analyser är ett sätt att åskådliggöra hur mycket det kostar om vi inte gör något. Data behöver också tillgängliggöras för att komma till nytta.
- Att bygga broar och riva murar är ett ständigt underhållsarbete. Tänk på att bjuda in varandra och ha en fortsatt dialog.
- Vi behöver agera och pröva nya sätt att samverka, inte heller vänta på att någon annan säger hur man ska göra – vi måste våga göra fel. Allt hänger ihop och leder ofta till samma sorts åtgärder, till exempel när det gäller det brottsförebyggande arbetet.

Fråga 2 i appen: Hur stärker vi samverkan?

Och vad kan vi göra mer, göra bättre eller göra annorlunda för att stärka samverkan i det svenska folkhälsoarbetet? Beskriv kortfattat dina tankar och idéer.

Denna fråga ställdes i appen och alla gavs möjlighet att svara. Utifrån det omfattande svarsunderlaget har vi grupperat svaren utifrån fem kategorier som ibland är delvis överlappande. Dessa kategorier är; Tydlighet i roller, uppdrag och ansvar; Samordning/samverkan; Tillit/relationer; Gemensam målbild samt Utgå från behov. För varje kategori ges några exempel i punktform på de citat som skickats in av deltagarna. Vi gör ingen värdering eller analys här utan endast en redovisning utifrån de svar som kom in.

Tydlighet i roller, uppdrag och ansvar

- Tydlig rollfördelning i ansvar. Vi ska samverka men i samverkan har vi olika roller som behöver vara tydligare för att få ökad kraft framåt. Man behöver börja nationellt.
- För att samverkan ska fungera måste alla roller och ansvar vara tydliga och komplettera varandra.
- Tydligt uppdrag till statliga myndigheter, region och länsstyrelse.
- Tydligare nationellt uppdrag.
- Kedjan mellan det nationella med ett nära stöd för den lokala nivån. Samarbete mellan region och länsstyrelse för att möjliggöra lokala och regionala förutsättningar för samverkan och GÖRA saker tillsammans. Det blir resurseffektivt och viktigt stöd.
- Arbeta utifrån systemledning det vill säga helhet, tvärssektoriellt – inse att vi alla tillsammans har en roll.
- Behövs långsiktighet. Länken mellan lokal och nationell nivå behöver stärkas. Länsstyrelsernas uppdrag var en bra början. Sluta utgå enbart från sitt eget stuprör.
- Utmaning när staten inte kan stödja mindre kommuner tillräckligt.
- Det behövs en sammanhållande struktur nationellt, regionalt, nationellt för att lyckas med att främja hälsan.

Samordning/samverkan

- Se samverkan som ett kunskapsområde. Skaffa samverkanskompetens. Ta samverkan på allvar.
- Bygga långsiktiga strukturer för samverkan. På lokal och regional nivå är vi redan duktiga på samverkan.

- Det är viktigt att det finns en länk mellan lokalt, regionalt och nationellt folkhälsoarbete. Offentliga aktörer är otroligt viktiga för folkhälsoarbetet i de alla minsta kommunerna.
- Samverkan behöver ses som ett medel och även den utvärderas om den är effektiv och förbättras för att bli det medel att nå målen som vi önskar.
- Samverkan måste ingå i en struktur. Man kan inte samverka i tomma intet. Samverkansarbetet borde därför inspireras av de strukturer som fungerar och finns inom andra områden som till exempel samverkan inom regional utveckling.
- Använda befintliga strukturer, till exempel lyfta folkhälsa som den regionala utvecklingsfråga det är.

Tillit/relationer

- Tillit till varandra och hållbart arbete.
- Identifiera arenor, prata mer, skapa samsyn och identifiera varandras uppdrag.
- Tillit och dialog. Skapa en tydlig styrning vad målen är i samtliga politikområden.
- Mindset – gör varandra bra. Utgå från varandras behov – kroka arm.
- Prata med varandra och inte bara om. Prata ihop oss om vad vi arbetar med och hur vi kan göra det tillsammans.
- Ökad samsyn om uppdraget.
- Dialog. Gemensamma arenor.

Gemensam målbild

- Släppa prestige för ett gemensamt mål. Se allas roll och del i arbetet.
- Samverkan behöver formaliseras och verka mot gemensamma mål där de olika nivåerna i Sverige synkas och tillsammans bildar en helhet.
- Gemensamma nulägesanalyser och samarbete kring målsättningen och måluppfyllelsen.
- Inte bara tänka samverkan, utan samförståelse och gemensam riktning!
- Definiera först vad som är förebyggande och vad som är främjande och skillnaden mellan dessa två. Viktigt att prata gemensamt språk!
- Inte arbeta förebyggande i stuprör kring riskfaktorer bara. Viktigt med uppdrag kring främjande arbete kring skyddsfaktorer.
- Det behövs en strategi i Sverige för genomförandet i folkhälsopolitiken. Ser stor risk med de fragmenterade uppdrag som formuleras av regeringen. Ser med oro på folkhälsoarbets framtid.

Utgå från behov

- Tydlighet i roller och ansvar. Inte fastna i stuprörsord utan jobba utmaningsdrivet.
- Involvera region och kommun i framtagandet av strategier. Regional och lokal förankring behövs i behovsarbetet.
- Jobba missionsarbetat i större utsträckning, inte dela upp i verksamhetsområden! Viktigt att ta mellan områden och verksamheter.
- Förståelse för att lösningarna finns lokalt och regionalt. Skapa möjligheter till dialog och lyssna på vad alla har att bidra med. Mindre top-down och mer bottom-up. Robusta ekonomiska förutsättningar i organisationerna.

Från ord till handling – om kraften av att samarbeta

Tobias Degsell, kreativitetsexpert, höll en inspirationsföreläsning om kraften av att samarbeta.

Några av hans slutsatser var att alla pratar om att man behöver samarbeta men mindre om hur man gör det i praktiken. En viktig aspekt är att kunna se både detaljerna och helheten för att kunna se hur allt hänger ihop.

Tobias Degsell använde Nobelpriset som exempel och de många aspekter som förenar Nobelpristagare:

- **Kreativitet** är det första som förenar alla Nobelpristagare. Det handlar inte bara om att tänka annorlunda utan även om att genomföra och implementera nya tankar och idéer.
- **Envishet** är en grundbult så att vi inte ger upp för snabbt.
- **Kommunikation** är avgörande. Om andra inte förstår kommer man inte långt.
- **En tydlig vision** och att undvika misstag som att välja abstrakta ord som man inte riktigt vet vad de betyder.
- **Arbete** är underskattat. Vi kanske inte ska jobba längre, men lite smartare.
- **Kompetens** är viktigt men föränderligt.
- **Samarbete** är det allra viktigaste som förenar Nobelpristagare. Samarbete måste kryddas med mångfald. För att det ska bli lyckat behövs tillit.

Tobias Degsell avslutade presentationen med att ta Stockholm som exempel, staden som är uppbyggd på öar men som ändå ses som *en* stad. Det som förenar öarna är broarna mellan öarna.

Han anser också att vi ska sluta med livspusselmetaforen, som utgår från att det finns en rätt färdig lösning och bitar som passar in i varandra. Tänk istället på blombladen som legobitar – de går att koppla ihop på lite olika sätt och skapa kreativa nya lösningar. Och, om vi ska lyckas framöver, behöver vi träna på att vara bekväma med att vara obekväma för att resultatet av det kan bli ännu bättre.

Den gemensamma bilden – samtal och diskussion om roller, ansvar och styrkor i det svenska folkhälsoarbetet

Modererat samtal mellan:

Cecilia Ljung, hållbarhetschef, Karlskoga och Degerfors kommuner

Märta Molin, regional utvecklingsdirektör, region Västernorrland

Sufyan Kadhim, enhetschef, Länsstyrelsen Dalarnas län

Kerstin Evelius, sektionschef, folkhälsa och psykiatri, SKR

Anna Bessö, avdelningschef, Folkhälsomyndigheten

Samtalet fokuserade på offentliga organisationers roll i folkhälsoarbetet, vilka styrkor vi har i den egna organisationen och vilka styrkor vi ser hos andra.

- Kommuners roll är det nära arbetet med invånarna men också att prioritera och utföra och utgöra den lokala länken. En viktig del är att tänka här och nu, planera utifrån det vi ser, ha ett systematiskt kvalitetsarbete och tänka långsiktigt på kommande generationer.
- SKR:s roll är att vara konjunktionen – men det är också alla andra offentliga aktörers roll. Folkhälsomyndigheten är kunskapsmyndigheten och SKR en kunskapsorganisation för våra medlemmar som också bistår med mötesplatser och analys om vad som är på gång där ute. SKR erbjuder stöd, service och kunskap.
- Folkhälsomyndighetens roll är att samordna folkhälsoarbetet på nationell nivå, vilket innebär att samverka med andra myndigheter men också att stödja utvecklingsarbetet på lokal och regional nivå. Myndighetens roll är också att samordna det generella folkhälsoarbetet som inte kopplar till ett specifikt målområde, att vara ett nav för det svenska folkhälsoarbetet. Det innebär att arbeta data- och dialogdrivet och med uppföljning. En styrka är att myndigheten har ett nationellt samordnande uppdrag och ett antal verktyg för data och är officiell statistikmyndighet. Vårt uppdrag som kunskapsmyndighet är en ytterligare styrka; det vi levererar är med hög kvalitet, vilket ibland kan göra att vissa saker tar lite längre tid.
- Regionerna har två uppdrag sedan 2019, ett renodlat utvecklingsansvar och ett uppdrag för hälso- och sjukvården. Blomman med det folkhälsopolitiska ramverket är regionernas vardag hela tiden, regionerna jobbar löpande med folkhälsofrågor. Regionerna jobbar utmaningsdrivet utifrån det regionala utvecklingsuppdraget. De jobbar också systematiskt med att följa upp de regionala utvecklingsstrategierna (RUS). Regionerna ska jobba systematiskt och följa upp och ska tillhandahålla analysmaterial som efterfrågas. God och nära vård är viktigt, här har vi mycket att göra tillsammans.
- Länsstyrelsen är en organisation som har i uppdrag och är duktiga på att implementera. Kan länsstyrelserna nå civilsamhället och dessutom nå

beteendeförändringar har vi gjort ett gott jobb. Länsstyrelserna har förmågan att samordna sig nationellt vilket är en styrka. Länsstyrelsen har gott om mångfald och uppdrag som förändras regelbundet och utgår från de regionala förutsättningarna i länen. Länsstyrelserna arbetar med det som behövs och vi behöver inte göra lika. Vi lär oss av varandra.

- Utmaningarna är olika och vi måste använda verktyg som är verksamma i regionen. Vi behöver jobba i alla led. Kommunerna är superskickliga att använda folkhälsoperspektivet. Det regionala perspektivet och regionernas roll är att koordinera och samordna dialog. Nationella nivån är också viktig.
- Det är viktigt att komma bort från pusselbitar och stuprör. Folkhälsopolitiken griper in i alla våra frågor, den går inte att hantera stuprörsvis.
- Samarbete är bättre än samverkan. En styrka är att få in folkhälsodimensionen i varje beslutsfattande och genomförande från början.
- I en kommunal kontext är kommunerna översättare av regional och nationell nivå för att göra folkhälsa lokalt.
- Det viktiga är vad vi gör och inte vad det heter. Från nationell nivå behöver vi bli enkla att förstå.
- Agenda 2030 är ett globalt språk. Det går att se på folkhälsopolitiken som ett gemensamt nationellt språk.
- Utmaningarna behöver upp på bordet – vilka aktörer behöver vara med för att hantera utmaningarna? Anta ett utmaningsdrivet arbetssätt.
- Våga samarbeta, vi gör varandra bättre.
- Hur kan vi höja lägstanivån? Tänk snällt om varandra, lyssna in.

Fråga 3 i appen: Styrkor i folkhälsoarbetet?

En fråga i konferensappen handlade om att identifiera den egna organisationens styrkor i folkhälsoarbetet. Även här kom det en stor mängd svar på frågan ”Vilka är din organisations styrkor i folkhälsoarbete (kommun; region; länsstyrelse; SKR; Fohm)?”. Svaren redovisas i bilaga 2.

Presentation av gruppövningen

En viktig del av programmet utgjordes av en gruppövning bordsvis med samtliga deltagare. Övningen gjordes i flera steg och handlade om att synliggöra otydligheter i roller och ansvar i det svenska folkhälsoarbetet, att klustra vilka otydligheter som hänger ihop samt prioritera vilka av dessa otydligheter som man upplever viktigast att arbeta vidare med.

Avslutningsvis var en uppgift också att identifiera det önskade läget när det gäller roller och ansvar mellan oss offentliga aktörer i folkhälsoarbetet samt att identifiera vilka steg som behöver tas för att nå dit. Nedan summeras vad som lyftes i respektive grupp i den muntliga redovisningen.

När det gäller otydligheter i roller och ansvar, och prioritering av vilka otydligheter som bedömdes som viktigast att prioritera, lyftes bland annat följande:

- Folkhälsoarbetet är för frivilligt – det behövs tydligare mandat.
- Det saknas ett systemtänk och systemöversikt av folkhälsoarbetet. Nerdragningar exempelvis i regioner, uppmärksammas inte i inom ramen för det svenska folkhälsosystemet, vilket är en nackdel.
- Styrning, roller och ansvar behöver utvecklas. Behov av en långsiktighet och politiskt breda koalitioner för folkhälsofrågorna.
- Behov av en tydligare rollfördelning regionalt och styrning vertikalt liksom system för tvärssektoriell och långsiktig styrning (till exempel undvika att bidrag kommer i stuprör).
- Tydligare uppdrag till Folkhälsomyndigheten kring samordning och styrning av andra myndigheter i folkhälsouppdraget.
- Tydliggöra kravet för samverkan kring folkhälsofrågorna.
- Det saknas statliga styrsignaler och resurser (till exempel bredare statsbidrag för hälsofrämjande och förebyggande arbete), de är inte synkade med behov och verklighet.
- Broarna mellan olika aktörer behöver utvecklas. Vi behöver hitta gemensamma former för att prata med varandra.
- Behov av en tydligare samordning på nationell nivå från Regeringskansliet och Folkhälsomyndigheten, som samordnar sig och bjuder in regioner, länsstyrelser och kommuner till fortsatt dialog, liknande detta Dialogforum.
- Folkhälsoarbetet är organiserat i stuprör, liksom finansieringen av frågorna.
- Korta uppdrag och kortsiktig finansiering påverkar tilliten. Lokala och regionala behovs- och lägesbilder borde få styra mer.
- Analys och data är en otydlighet som skaver – liksom att svårigheten att få ihop olika nationella uppdrag. Kan det finnas en poäng med att sätta upp nationella målvärden kopplade till folkhälsa så att vi vet vad vi ska sträva emot?

- En otydlighet är att det ofta saknas en tydlig motivering och kommunikation när det görs nationella prioriteringar och varför det satsas på olika enskilda sakfrågor.
- Det saknas en nationell färdplan eller strategi för folkhälsoarbetet.
- Otydlighet i det generella respektive det sakspecifika folkhälsoarbetet.

När det gäller önskat läge i roller och ansvar mellan oss offentliga aktörer i folkhälsoarbetet och vad som behövs för att vi ska ta oss dit lyftes bland annat följande:

- Det behövs en nationell strategi som tydliggör ansvar och mandat.
- Långsiktiga budgetar, modiga politiker som vågar hålla i på lång sikt.
- Synen på långsiktig effekt behöver utvecklas. Korta uppdrag motverkar samverkan och tillit.
- Första steget är att tillsätta en nationell investeringsfond för förebyggande arbete.
- Fokusera på förutsättningar för hälsa utifrån vad som är viktigt i varje region och län så det inte försvinner i strategier och blir för mycket stuprör.
- Det behövs en vision om att alla har tillgång till relevant data för att identifiera behov.
- Använd hela statens verktygslåda och att samordna insatser och satsningar, till exempel kring bidrag som ofta kommer i stuprör.
- Folkhälsa skulle kunna ingå som ett uppdrag i regionala utvecklingsstrategin, RUS.
- Nationell myndighetssamverkan behöver synliggöras på lokal och regional nivå. Ett tydligare samordningsuppdrag till Folkhälsomyndigheten.
- Ta tillvara på dagens insikter från Dialogforum – att bygga broar och skapa mötesstrukturer. Vad kan vi göra i våra myndigheter och organisationer? Vad har vi för möjlighet att kommunicera och bygga broar?
- Använd och utveckla synergier med arbetet kring regional utveckling.
- Ägandeskap kring frågorna, regionalt och lokalt – folkhälsa ska inte bara ägas av oss som profession utan av alla som möter medborgarna.
- Utveckla kommunikation och skapa ett gemensamt språk – vi måste bli begripliga när vi kommunicerar ut det vi vill.
- En utmaning när vi pratar folkhälsoarbete är att det blir allas ansvar och därmed ingens ansvar. Hur paketerar vi om det rätt? Kanske genom att vi lär känna varandra bättre.
- Bredare statsbidrag för förebyggande och främjande arbete behövs.
- Skippa de ettåriga statsbidragen som kommer i maj. Ge alla olika breda uppdrag som syftar till att alla ska jobba med att folkhälsan ska bli bättre.

- Kunskapslyft – för att skapa hälsokunniga beslutsfattare i alla led i våra verksamheter.
- Vissa upplever att man kanske till och med har för tydliga uppdrag – det är viktigare att skapa utrymme att utforma insatser utifrån lokala behov.
- Det är olika förutsättningar för olika aktörer – det behöver synas. Vi måste också våga göra olika utifrån våra olika förutsättningar.
- Freda grunduppdragen – det basala är viktigt att behålla när världen omkring är föränderlig. Värna regeringsformen och Sveriges grundlag, att offentlig verksamhet ska skapa goda förutsättningar för hälsa.
- Fler myndigheter behöver arbeta med folkhälsofrågor.
- Vi är många aktörer på spelplanen och behöver hitta våra roller och kedjan från nationellt till regionalt och lokalt. Folkhälsoområdet är väldigt brett med många aktörer som behöver dra åt samma håll, inte bara när det gäller andra myndigheter, utan också näringsliv och civilsamhälle.
- Folkhälsopolitiken bör ligga på Finansdepartementet. Det skulle underlätta samordningen på statlig nivå.
- Samverkan behöver villkoras (utgöra ett krav) och följas upp.
- Att konkretisera är viktigt – utgå från lokala lägesbilder och regionala och lokala behov som kan styra insatser.
- Samhällskontraktet knakar i fogarna – vi behöver skapa en stark känsla av ”urgency” i hela samhället på alla nivåer.
- Det behövs en fri och samlad tillgång till hälsodata så att det går att följa upp målvärden. Datan behöver vara nedbrytbar på lokal nivå och det behövs lätta analysverktyg som regioner och kommuner kan använda. Ge Folkhälsomyndigheten i uppdrag att ta fram dessa målvärden så vi vet vad vi strävar emot.
- Ett strukturellt arbetssätt där det strategiska möter det praktiska utifrån de behov som finns i folkhälsoarbetet. När en strategi är framtagen ser man tydligt vilka behov den bottnar i och har sin grund i.
- Att kunskap om folkhälsoarbetet är integrerad i all ledning och styrning (även i andra myndigheter). Att det finns en samsyn gällande vad folkhälsa är och hur man når det. Kanske kan man nå det via ett kunskapslyft?
- Hur kan uppföljning bli en utgångspunkt för regional, lokal och nationell prioritering? Hur blir hälsodata en utgångspunkt för att våga prioritera?
- En lösning är att höja kunskapen om folkhälsa och folkhälsoarbete. Folkhälsomyndigheten har publicerat en e-utbildning om implementering. I vår kommer ytterligare en e-utbildning om folkhälsa.
- I början av nästa år har Folkhälsomyndigheten sammanställt kartläggningen om förutsättningarna för att genomföra folkhälsopolitiken i Sverige vilket blir ett viktigt avstamp för hur vi samlar oss på nationell nivå.

Bilaga 1: Program

Kattis Ahlström är moderator under dagen.

10.00 Välkommen och inledning

Karin Tegmark Wisell, generaldirektör Folkhälsomyndigheten

10.05 Inledningsanförande

Jakob Forssmed, socialminister

10.15 Det svenska folkhälsoarbetet – samtal om var vi som samhälle står idag.

Vilka är utmaningarna och vart vill vi som offentligt ansvariga aktörer komma?

Modererat samtal mellan:

Petra Noreback, statssekreterare

Anders Henriksson, ordförande, SKR

Emma Spak, länsråd, länsstyrelsen Värmlands län

Karin Tegmark Wisell, generaldirektör, Folkhälsomyndigheten

10.45 Kort paus

10.50 Från ord till handling – om kraften av att samarbeta

Tobias Degsell, kreativitetsexpert

11.15 Den gemensamma bilden – samtal och diskussion om roller, ansvar och

styrkor i det svenska folkhälsoarbetet

Modererat samtal mellan:

Cecilia Ljung, hållbarhetschef, Karlskoga och Degerfors kommuner

Kenneth Hagström, regional utvecklingsdirektör, region Sörmland

Sufyan Kadhim, enhetschef, länsstyrelsen Dalarnas län

Kerstin Evelius, sektionschef, folkhälsa och psykiatri, SKR

Anna Bessö, avdelningschef, Folkhälsomyndigheten

11.45 Gruppövning

12.45 Lunch

13.45 Gruppövning och presentation

15.10 Vi knyter ihop säcken – och blickar framåt!

Anna Bessö och Josefin P Jonsson, avdelningschefer, Folkhälsomyndigheten

15.30 Vi avslutar dagen och bjuder in till mingel för de som har möjlighet

Bilaga 2: Fråga 3 i appen – Styrkor i folkhälsoarbetet

Vilka är din organisations styrkor i folkhälsoarbetet? Ange din organisation i svaret.

- Att det finns en tydlighet i uppdraget kring folkhälsoarbetet, en god samverkan med föreningsliv (kommun).
- Kommun med vana att växa hållbart.
- Kommun: Processinriktat arbetssätt med processutvecklings- och processledningsgrupper, involverar alla förvaltningar i arbetet. Styrdokument med gemensamma mål och indikatorer som analyseras gemensamt i en välfärdsrapport. Arbetet utgår ifrån Agenda 2030.
- Kommun. Vi har en upparbetad samverkansstruktur där samtliga parter finns med. Kommun, region, länsstyrelsen, civilsamhället – det är en styrka! Detta regleras i överenskommelser.
- Kommun: Samverkan på strategisk nivå och praktisk nivå.
- Kommun: många aktörer på lokal nivå med olika kompetenser.
- Kommun – det är vi som gör och har arenor att möta barn, unga, vuxna och äldre.
- Kommun: Samarbete över verksamhetsgränser för att knyta ihop kunskap och få operationalisering!
- I vår kommun är allt arbete med mål, aktiviteter och uppföljning organiserat med Agenda 2030 som grund så alla bidrar med folkhälsofrämjande insatser inom olika områden. Vi gör hållbarhetsanalys utifrån Agenda 2030 på alla större kommunala beslut.
- Kommuner i samverkan. Att vi finns i ”mellanrummen” och kan verka som ett nav i samverkan för folkhälsoarbetet.
- Kommun – det finns en vilja att göra. Kan börja från början.
- Känd aktör, kommun: Nära utförarrollen vi bör ansvar för det.
- Kommun: Lång tradition av samverkan för jämlikhet i hälsa.
- Många medarbetare som jobbar med folkhälsans bestämningsfaktorer (oavsett om de vet/tycker det eller inte) – kommun.
- Kommun: litenheten och därmed närheten till varandra.
- Mångfald av kompetens, pragmatik, kommun.
- Samverkan mellan lokal och regional nivå inom folkhälsa.
- Folkhälsoavtal mellan Region och kommunerna i länet.

- Våra goda kontakter och samarbeten – regionen och länsstyrelsen.
- Behovsanalys som grund för insatser regionalt.
- I regionen finns det engagerade medarbetare med kunskap och idéer. Det finns en vilja att samarbeta och bygga broar. Det finns även en vilja att göra, att gå från ord till handling.
- Bra regionalt arbete med stöd av region och länsstyrelsen, Kommun; lagom stor kommun för att kunna samlas kommunövergripande och se nyttan av varandra.
- Region: En politik som driver folkhälsofrågor och satsar medel på det. Tydliga strukturer i samverkan kommun och region. En bred palett av samverkansparter. Jobbar med tillit, roller och ansvar kontinuerligt.
- Region. Bra samverkan Närhet till olika förvaltningar.
- Region – samverkan med länsstyrelsen och kommunerna är styrkan. Och kopplingen till regionala utvecklingsstrategin.
- Regional utveckling. Vår roll att bygga broar och skapa samling vara ett stöd och utmana.
- Region – analyskapacitet, mobiliseringsförmåga, trovärdighet.
- Region: Bota, lindra och trösta men också mer och mer att förebygga och främja.
- Region: Vi har många verktyg och en viktig roll i och med helhetsansvaret i länet (regionala utvecklingsuppdraget). Samordning, data och analys, samverkan, stödinsatser till andra aktörer, främjar hälsa i våra kärnverksamheter.
- Min Region ser vikten av samverkan mellan myndigheter och huvudmän väldigt tydligt. Vi har en bra struktur som vi jobbar på att utveckla.
- Region – vilar på ett långsiktigt systematiskt arbete som utförs i nära samarbete med andra aktörer (kommuner, LS med flera). Politiskt prioriterat. Styrdokument finns i form av en Folkhälsostrategi, omnämns i RUS och i budgetar och verksamhetsplaner med mera. Finns kompetens och resurser (folkhälsovetare, statistiker, socialmedicinare med flera) som bär uppdraget.
- Att politiken orkat fortsätta uttala vikten av det hälsofrämjande/förebyggande arbetet. Sedan förmår inte alltid verksamheterna fullfölja. /Region
- Bred kompetens, hög bemanning och lång historia i frågorna vilket gett erfarenhet och kunskap. En hållbar samhällsutveckling är helt byggd på och beroende av en välmående befolkning. Förståelsen för detta är en mycket viktig styrka. Närheten till kommunerna, länsstyrelsen och både civil och privat sektor är en styrka. Regional utvecklings USP är helheten, folkhälsa stärka och stärker sakområden som näringsliv, samhällsplanering, kompetensförsörjning med mera, Vår RUS och vår politik där både region och kommuner sitter i samma nämnd är en styrka

- Sektorsövergripande folkhälsoarbete i vår region är en styrka.
- Regionens styrka är bland annat att vi möter många människor och aktörer och har möjlighet att göra skillnad för både individer och för strukturer.
- Stor kunskap. /Region.
- Region: engagemang, driv.
- Region: har utvecklingsansvarig, strukturerna, beslutsform och samordningen. Lst kan komplettera där det behövs och kommer med extra medel till olika frågor när de får uppdrag som kan sockra det regionala arbetet. Kommunerna genomför och har arenorna samt har bredden och know-how. Fohm skapar den nationella riktningen, följer upp förutsättningar, samlar in behov och får alla offentliga aktörer att mötas som förutsättning att samarbeta och bygga broar, Vi har en nationell överblick, Vi samlar det svenska folkhälsoarbetet.
- Länsstyrelsen. Vi har en samverkansstruktur i länet och arbetar gemensamt med vår avsiktsförklaring. Vi har ett nav i form av form för folkhälsa, där vi systematiskt jobbar med våra fem processer. Informationsspridning, Samverkanskonferenser, Dialog, Kunskapsspridning, Överenskommelse i form av en avsiktsförklaring.
- Länsstyrelse. Bredden i arbetsområden. Vana att samordna. Kunskap om länets förutsättningar och behov. Nationella nätverk.
- Länsstyrelsernas bredd av uppdrag och sakområden. Och vana att jobba nationellt samordnande.
- Länsstyrelsen – flera etablerade nätverk inom social hållbarhet som går att utveckla, samt många experter och uppdrag inom de olika folkhälsoområdena.
- Bra strukturer att integrera folkhälsoperspektiv till (men behövs uppdrag så att det också görs). Länsstyrelsen, sektorsövergripande, många möjligheter att bygga broar (LST).
- Län – att vi har prioriterat det befolkningsinriktade hälsofrämjande och stärkande perspektivet i omställningen mot en mer effektiv nära vård 2030.
- Länsstyrelsens styrkor: regional part med nationellt utpekade uppdrag gör att det finns förutsättningar för likvärdigt genomförande över landet men med utgångspunkt i regionala och lokala behov och förutsättningar. Inom länsstyrelsen finns samordningsuppdrag inom flera andra politikområden som har direkt eller nära koppling till folkhälsopolitiken. Dessa politikområden är framförallt inom social hållbarhet men även miljömål, samhällsbyggnad och friluftslivspolitik. Goda möjligheter till internt såväl som externt samarbete i att fler ser sig som bärare och centrala för genomförande av folkhälsopolitiken i sina respektive uppdrag. Det skapar en god grund för samordnat och anpassat stöd till länets kommuner. Som länk mellan den lokala och nationella nivån har länsstyrelsen en viktig roll. Under de senaste 18 månaderna har ett starkt nationellt nätverk av regionala samordnare byggts upp – det ger en fantastisk grund för lärande, erfarenhetsutbyte och kunskap och även kontinuerligt utbyte med ansvarig nationell myndighet – Folkhälsomyndigheten.

- Flera länsstyrelser har utvecklingsarbete för att stödja kommuner att arbeta främjande och förebyggande arbete samlat – oavsett utfall. Och även att synliggöra behov, möjliggöra dialog och samverkan utifrån data. Länsstyrelsen ansvarar för uppdrag inom många politikområden som har bäring på folkhälsa. Men även kring jämställdhet och mänskliga rättigheter för att bidra till god och jämlik hälsa i hela befolkningar. Länsstyrelsens styrka är att samordna olika tvärssektoriella perspektiv, stödja implementering så att det blir verkstad. Länsstyrelserna kan paketera olika statliga myndigheters stöd. Säkerställa att regeringens politik når ut på regional och lokal nivå.
- Viljan att göra skillnad finns (länsstyrelse).
- Idag har Länsstyrelsen en styrka i att arbeta med regeringens uppdrag med det generella folkhälsoarbetet. Länsstyrelsen har i det arbetet arbetat med att ”lägga örat mot marken”, lyssna in, skapa tillit och samskapa med andra viktiga aktier i våra län. Länsstyrelsen är den statliga regionala länken i infrastrukturen för genomförandet av nationella folkhälsopolitiken., Länsstyrelsen har en bred verksamhet med bäring på befolkningens hälsa. Genom att stärka vårt folkhälsoperspektiv på myndigheten kan det få stora effekter för folkhälsan i länen. Länsstyrelsen har förmågan att samordna sig nationellt med ett regionalt och lokalt perspektiv, länsstyrelsens superkraft = samordning.
- Länsstyrelsens styrkor är att vara länken mellan lokal – regional – nationell nivå, i samarbete med Regionen.
- Länsstyrelsen – statlig aktör på regional och lokal nivå. Kan omhänderta och implementera statliga mål och uppdrag, med utgångspunkt i regionala och lokala behov. Förutsättningar och utmaningar ser olika ut och måste hanteras därefter. Länsstyrelsens breda uppdrag inom många politikområden och verksamheter ger en god inblick i helheten folkhälsa. Vår roll som regional samordnare inom till exempel ANDTS, friluftsliv, jämställdhet, samhällsplanering med mera gör att det finns en legitimitet och kunskap att driva folkhälsoarbetet.
- Länsstyrelsen har stor kompetens inom flera ”legobitar” och ett gott samarbete med regionen och länets kommuner. Vi har även en styrka i att arbeta i ett utvecklingsarbete för alla barn i länet. Ett arbete som handlar om att ge ett samlat kommunstöd för att främja goda och jämlika livsvillkor för barn och unga.
- Broarna mellan nationellt, regionalt och lokalt. Länsstyrelsen.
- Förebyggande arbete i samverkan. Länsstyrelsen.
- Länsstyrelsen – ett brett samhällsuppdrag med många frågor som har bäring på folkhälsa.
- Länsstyrelsen – kompetens, helhetsperspektiv, länk nationellt – lokalt.

Bilaga 4: Resultat från utvärderingen

Programmet avslutades med en utvärdering till deltagarna om hur man hade uppfattat dagen. Svarsfrekvensen var 71 procent och de inkomna svaren är ett viktigt komplement till övriga dialogen och dokumentationen från Dialogforum. Här redovisas ett sammandrag av deltagarnas svar i utvärderingen.

Hur nöjd är du med programupplägget?

På frågan om upplägget av dagen svarade 73 procent att de var ”nöjda” eller ”mycket nöjda” och 87 procent skulle gärna delta i ett liknande arrangemang igen. Deltagarna upplevde överlag att det var ett roligt och väl genomfört arrangemang med bra blandning och viktiga inspel från nyckelpersoner. Det fanns dock önskemål om fler pauser och att mer tid kunde ha ägnats åt gemensam dialog och gruppdiskussioner, speciellt kring frågan hur folkhälsopolitiken kan få genomslag och bidra till att lösa stora samhällsutmaningar.

”Trevligt och bra arrangerat, men för lite tid avsatt för diskussion i grupp kring det som dagen handlade om – hur tar vi nästa steg och går från ord till handling och hur utvecklar vi arbetet och samverkan för en god hälsa i hela befolkningen?”

Har du genom Dialogforum fått en ökad förståelse för hur förutsättningarna för folkhälsoarbetet i Sverige ser ut?

Här svarade 34 procent ”stämmer bra” och ”stämmer mycket bra”. Majoriteten av svaren handlade om att man i kraft av sin yrkesroll hade kommit in med en god förståelse för området och de frågor som berördes under dagen, och att lära nytt därför inte hade stått i fokus. Man upplevde dock att dagen hjälpte till att konsolidera rådande gemensamma uppfattningar och att detta i sig upplevdes som enande.

”Mycket var känt sedan tidigare. Vinsten av dagen var att få samlas alla aktörer i samma rum och se att vi alla är överens om förutsättningarna och utmaningarna.”

Gav samtalen runt borden insikter som du kan få användning för i ditt fortsatta arbete?

Gruppsamtalen upplevdes överlag som intressanta och med en bra mix av deltagare runt borden, även om denna blandning också erbjöd en del utmaningar. På frågan om samtalen varit användbara svarade 41 procent ”stämmer bra” eller ”stämmer mycket bra”. Flera deltagare uttryckte uppskattning inför möjligheten att få lära sig om andras förutsättningar och att få tydliggöra hur stat, regioner och kommuner ser på uppdragen. Samtidigt upplevde man ha fått sin egen förståelse av olika centrala frågor bekräftad – och insett att många av dessa utmärks av en samstämmighet.

Vad kan Folkhälsomyndigheten bidra med i det fortsatta arbetet?

Deltagarnas förväntningar på Folkhälsomyndighetens fortsatta arbete fokuserade på dialoger och andra mötesformer som viktiga initiativ som stödjer och förstärker myndighetens roll som samordnare, brobyggare och pådrivande kraft. Den samordnande rollen nämndes frekvent jämte vikten av myndighetens arbete med utveckling av kunskaps- och metodstöd inom hälsans bestämningsfaktorer.

”Tänker kunskapshöjning, möjligheter till samverkan nationellt och att fortsätta synliggöra hur brett begreppet folkhälsa är. Det kommer alltid finnas de som är intresserade av sakspecifika områden, men det breda generella – vem ska ta det ansvaret att sy ihop säcken?”

Värdet av att kunna samlas kring gemensamma frågor var ett genomgående tema, och Dialogforum omtalades som ett gott exempel på aktivt utövande av den roll Folkhälsomyndigheten har i att kunna samla och uppmuntra till dialog.

”Att ha en intresserad myndighet som visar på att man vill diskutera dessa frågor tillsammans med oss i kommuner, regioner och länsstyrelser gör att vi känner oss delaktiga, så fortsatt ha dialog med oss som arbetar med dessa frågor runt om i landet.”

”Bra att detta dialogforum startades upp. Skulle gärna se att det blev någon form av regionalt dialogforum för att utveckla detta. Kanske ses nationellt vart tredje år och däremellan är det regionala dialoger som samordnas.”

Vad gäller genomförandet av folkhälsopolitiken framåt nämndes behovet av samordning av den statliga styrningen mellan och över olika politikområden. Som ett exempel för hur detta kunde se ut nämndes samordnaren för Agenda 2030:s pilotverksamhet med en nationell samlingsplats och kommundialoger på länsnivå. De globala målen nämndes också som en resurs för att stärka och motivera i det lokala och regionala arbetet, speciellt där folkhälsa inte är ett prioriterat begrepp eller område.

Flera deltagare gav uttryck för en oro över vilka konsekvenserna blir när länsstyrelsernas folkhälsouppdrag slutrapporteras i mars 2024 och hur det fortsatta folkhälsoarbetet ska genomföras utan att tappa fart.

Kommunernas roll och deras behov av stöd i det lokala arbetet underströks av flera deltagare. Man uttrycker att det ofta saknas såväl mandat och stöd för kunskapsutveckling som förutsättningar för ett tydligt uppföljningsarbete; detta trots att kommun och region i många fall kan sägas utgöra ett direkt gränssnitt mot medborgarna. Avsaknaden av lagstöd för att kunna få en slagkraft i arbetet nämndes här, jämte utmaningar vad gäller tillgång till resurser för att kunna driva folkhälsofrågorna. Jämförelser görs med det brottsförebyggande arbetet.

Vikten av att ha civilsamhället involverat i dialoger kring folkhälsa togs upp, och att ett sätt kunde vara att vid kommande arrangemang bjuda in en medborgarpanel eller en mindre kommun för att höra deras tankar om folkhälsoarbetet och diskutera hur man kan samverka kring dessa behov.

Den 30 november 2023 samlade Folkhälsomyndigheten offentliga aktörer som arbetar med folkhälsofrågor för att diskutera hur vi tillsammans kan stärka folkhälsoarbetet och vårt samarbete. I denna dokumentation sammanfattar vi anföranden, modererade samtal på scenen, gruppövningar kring borden samt inspel via konferensappen och från utvärderingen av dagen.

Folkhälsomyndigheten är en nationell kunskapsmyndighet som arbetar för en bättre folkhälsa. Det gör myndigheten genom att utveckla och stödja samhällets arbete med att främja hälsa, förebygga ohälsa och skydda mot hälsorisker. Vår vision är en folkhälsa som stärker samhällets utveckling

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. **Östersund** Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se